

IOICE

Ministerie van Defensie

Draagvlakmonitor Defensie

Rapportage Q1 en Q2 2025
TOS-25-068 – September 2025

Colofon

In opdracht van

Ministerie van Defensie

DPC2141

Draagvlakmonitor Defensie – Rapportage eerste halfjaar 2025, Q1 en Q2

Ministerie van Defensie

B.A. Koekenberg, N. Geldof, M. Dirksen

CHOICE Insights + Strategy

Martin Siebelhoff, Lindsey van Bokhorst

*Dit rapport is opgesteld door CHOICE Insights + Strategy. Wij verzoeken de opdrachtgever bij publicatie CHOICE Insights + Strategy als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

01.	<u>Opzet & uitvoering</u>	4
02.	<u>Leeswijzer Draagvlakmodel</u>	8
03.	<u>Resultaten</u>	12
	3.1 <u>Draagvlakmodel</u>	13
04.	<u>Bijlagen</u>	30

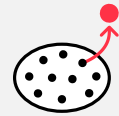
01 Opzet & uitvoering

Opzet & uitvoering

Centrale vraag, doelstellingen en uitvoering

Centrale vraag

In welke mate dragen publieke percepties en waardering voor (de uitvoer van) diverse taken en activiteiten bij aan het algehele draagvlak voor Defensie onder burgers?

Populatie & steekproef

- ▣ Brede representatieve steekproef van Nederlands publiek, 16-75 jaar
- ▣ Q1 2025: n=881
- ▣ Q2 2025: n=860

Weging

Resultaten zijn gewogen naar kenmerken leeftijd, geslacht, opleiding en regio (Nielsen). Met een betrouwbaarheidstoets van 95% bedraagt de foutenmarge 2,3% in Q1 en Q2.

Doelstellingen

- ▣ Structureel inzicht in algehele draagvlak en pijlers uit model;
- ▣ Structureel inzicht in diverse taken, activiteiten, communicatie en informatievoorziening;
- ▣ Structureel inzicht in trends en verschuivingen ten opzichte van eerdere metingen.

Datacollectieperiode

- Q1: 9 januari t/m 29 maart 2025
- Q2: 3 april t/m 30 juni 2025

Dataverzameling middels online vragenlijst (CAWI).

Leeswijzer

Resultaten die significant hoger zijn dan het voorgaande semester worden weergegeven in **groen**, resultaten die significant lager zijn worden weergegeven in het **rood**.

Achtergrond en opzet (1)

Sinds 2022 voert CHOICE Insights + Strategy in samenwerking met de Directie Communicatie (DCo) van het Ministerie van Defensie onderzoek uit naar het draagvlak voor Defensie onder Nederlandse burgers (16-75 jaar).

Leeswijzer

Het rapport bestaat uit vijf hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bevat de bevindingen voor alle onderdelen uit het draagvlakmodel, evenals het algemene draagvlak voor Defensie onder burgers. In de daaropvolgende hoofdstukken wordt dieper ingegaan op de onderwerpen communicatie, steun voor Defensie en de NAVO, werkgeverschap, en de kijk op buitenlandse missies.

Ieder hoofdstuk begint met een samenvattende conclusie, overzicht van de belangrijkste kerncijfers, en een toelichting over de vraagstelling indien nodig. In het geval dat er sprake is van een significant verschil ten opzichte van het voorgaande halfjaar, wordt dit in de tekst benoemd. Ook verschuivingen over de langere termijn worden opgenomen wanneer dit relevant is. Na het tonen van de kerncijfers worden alle uitkomsten nog een keer in visuele vorm (grafiek of tabel) getoond.

Vragenlijst

De vragenlijst voor de Draagvlakmonitor Defensie bestaat uit twee onderdelen: één vaste set van vragen die aan alle respondenten worden voorgelegd en één variabel deel van vragen die om het kwartaal meelopen in de monitor.

Vragen die permanent voorgelegd worden:

- Algemene rapportcijfers voor draagvlak en de pijlers
- Onderliggende stellingen die horen bij de pijlers
- Defensie als werkgever
- Steun voor Defensie
- Steun voor buitenlandse inzet van Defensie
- Missies van Defensie (voorgelegd via split-run)

Vragen die om het kwartaal voorgelegd worden:

- Zorgen om veiligheidssituatie in de wereld (Q1 en Q3)
- NAVO, belang Artikel 5 en flitsmacht (Q2 en Q4)
- Achtergrond: belangstelling, kennis, invloed bronnen op oordeel over Defensie, woonomgeving, eigen activiteiten voor Defensie (Q1 en Q3)
- Achtergrond: bereik en kanalen (Q2 en Q4)

Achtergrond en opzet (2)

Toelichting verschillen 2022 met voorgaande metingen

Sinds 2017 voert het ministerie van Defensie onderzoek uit naar het draagvlak voor de organisatie en de uitvoering van grondwettelijke taken onder Nederlandse burgers. Per januari 2022 is CHOICE Insights + Strategy samenwerkingspartner van het Ministerie van Defensie en uitvoerend bureau voor de Draagvlakmonitor Defensie.

Om een soepele overdracht tussen uitvoerders te garanderen, hebben CHOICE Insights + Strategy en Directie Communicatie (DCo) de nodige maatregelen getroffen om de kans op een trendbreuk zo klein mogelijk te houden. Hierbij is onder meer met extra aandacht gelet op minimale aanpassingen in de opzet van het onderzoek, het hanteren van gelijke analyses voor het Draagvlakmodel, en de kwaliteit en representativiteit van de steekproef onder de Nederlandse bevolking. Echter, enig effect van de verandering van online onderzoekspanel is nooit volledig uitgesloten.

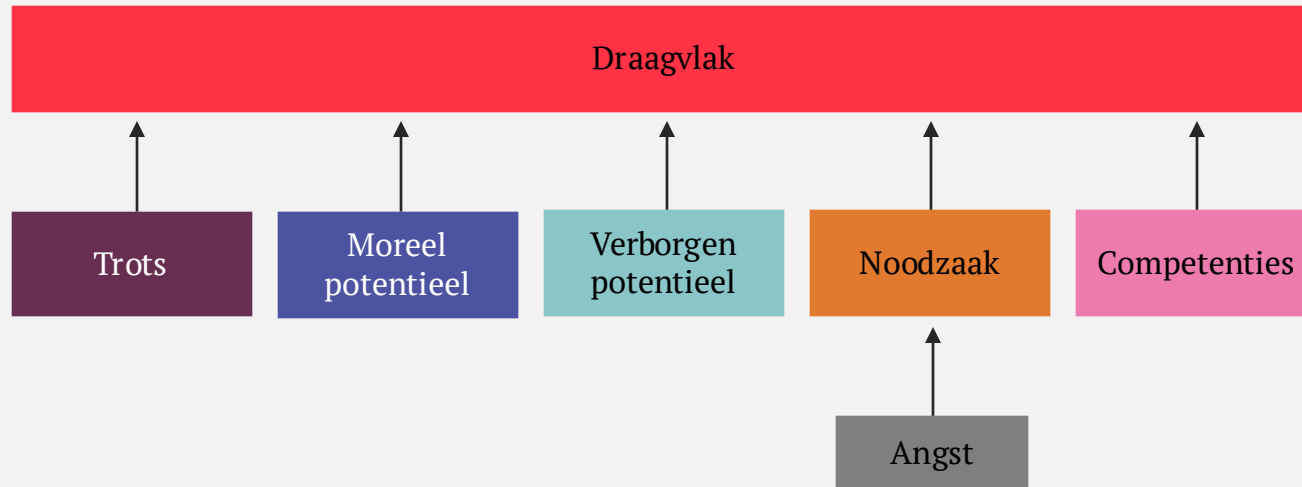
Ondanks de getroffen maatregelen is gebleken dat bepaalde resultaten van 2022 afwijken van de resultaten van eerdere metingen. Om deze reden is in Q1 van 2023 een aanvullend onderzoekspanel ingeschakeld, een zogenoemd 'schaduwpanel', om te achterhalen in hoeverre deze verschillen het gevolg kunnen zijn van de samenstelling van het standaardpanel. Uit vergelijking van de panels blijkt dat het standaardpanel een afwijkende respondenten-samenstelling heeft. De resultaten van het schaduwpanel blijken overeen te komen met de resultaten vóór 2022. Om deze reden is besloten om per direct over te stappen van panel. Vanaf 2023 verloopt de datacollectie van de Draagvlakmonitor Defensie dus via het andere panel.

Hierbij dient de volgende kanttekening te worden gemaakt: hoewel de samenstelling en resultaten van het schaduwpanel meer overeenkomen met de resultaten vóór 2022 dan de resultaten van het standaardpanel, kunnen bevindingen niet geheel los worden gezien van de actualiteit, evenals extra media-aandacht voor Defensie als gevolg hiervan. Resultaten van 2023 kunnen dus alsnog wezenlijk verschillen van resultaten voor 2022.

Vanwege de afwijkende respondentensamenstelling in het standaardpanel 2022, is in samenspraak met Defensie besloten om de resultaten over 2022 in deze en volgende rapportages buiten beschouwing te laten. Om die reden bevatten de trendgrafieken een onderbroken lijn.

02 Leeswijzer Draagvlakmodel

Toelichting Draagvlakmodel

Begin 2017 is aan de hand van een exploratieve studie vastgesteld welke factoren van invloed zijn op het draagvlak voor Defensie. Sinds 2017 vormt het draagvlakmodel zoals dat is vastgesteld in de exploratieve studie de basis voor de vragen in de Draagvlakmonitor Defensie.

Pijlers

Vijf factoren, ook wel pijlers, hebben direct invloed op het algemene rapportcijfer voor draagvlak. Deze pijlers worden aangeduid met de termen: Trots, Moreel Potentieel, Verborgен Potentieel, Noodzaak en Competenties. De zesde pijler – Angst – heeft alleen indirect invloed op het draagvlak, via de pijler Noodzaak. Op de volgende pagina worden de zes pijlers nader toegelicht.

Draagvlakmodel: toelichting op 6 pijlers

Trots

Het gevoel van trots dat burgers voelen voor Defensie is gevraagd in zowel een rapportcijfer als aan de hand van vier stellingen die sterk samenhangen met dit rapportcijfer.

Verborgen potentieel

Het verborgen potentieel is de perceptie dat Defensie veel goede dingen doet die burgers niet zien. De mate waarin iemand verborgen potentieel voelt is gemeten aan de hand van zowel een rapportcijfer als drie stellingen die onderling sterk samenhangen.

Moreel potentieel

Het moreel potentieel is het idee dat medewerkers van Defensie positieve waarden vertegenwoordigen, zoals opofferingsgezindheid en plichtsgetrouwheid. Deze pijler is gemeten aan de hand van een rapportcijfer en vier samenhangende stellingen.

Noodzaak

In welke mate burgers Defensie noodzakelijk achten voor Nederland is uitgedrukt in een rapportcijfer en vier stellingen die een sterke samenhang vertonen met het algemene rapportcijfer voor noodzaak.

Competenties

Voor elk van de drie grondwettelijke hoofdtaken van Defensie wordt een rapportcijfer uitgevraagd, na het voorleggen van een beschrijving per taak. Daarnaast is voor acht specifieke deelcompetenties het functioneren van Defensie voorgelegd in de vorm van de twee stellingen per competentie.

Angst

Angst is gemeten met vier stellingen die vooral ingaan op het gevoel van veiligheid dat Nederlanders ervaren. Deze stellingen hebben een invloed op het gevoel dat Defensie noodzakelijk is voor Nederland. Angst heeft alleen indirect een effect op het draagvlak voor Defensie.

Draagvlakmodel: verdere toelichting

Draagvlak voor Defensie

- ☐ Het draagvlak voor Defensie wordt gemeten aan de hand van een rapportcijfer (tussen de 1 en 10) op de vraag: *In hoeverre steun je Defensie?*

Pijlers van het draagvlak voor Defensie

- ☐ De pijlers van het draagvlak voor Defensie worden op twee manieren gemeten:
 - ☐ Er worden rapportcijfers gevraagd voor het spontane en gevoelsmatige oordeel over de pijler.
 - ☐ Daarnaast wordt per pijler een aantal stellingen voorgelegd die met elkaar (en met het rapportcijfer) samenhangen en die tezamen een beredeneerd oordeel vormen over de pijler. Voor het bepalen van het verband in het draagvlakmodel wordt dit beredeneerde oordeel over de pijler gebruikt.
- ☐ Voor het verloop van het oordeel over de pijlers door de tijd heen, wordt daarnaast gekeken naar de gemiddelde verschillscore van de stellingen over een pijler. Die score wordt berekend aan de hand van het verschil tussen het percentage positieve antwoorden op stellingen en het percentage negatieve antwoorden op stellingen. Op pagina 20 van dit rapport wordt uitgebreider toegelicht hoe die verschillscores tot stand komen.

03 *Resultaten*

Resultaten

Draagvlakmodel

Draagvlakmodel | Samenvatting

Steun en noodzaak voor Defensie nemen toe, veiligheidsgevoel blijft stabiel

Steun en draagvlak voor Defensie is significant gestegen naar een 7,2 en bereikt daarmee het hoogste niveau sinds 2020. Ook de ervaren noodzaak voor Defensie groeit en komt dit halfjaar uit op een 8,1. Door de toenemende dreiging wereldwijd vinden meer Nederlanders een sterke krijgsmacht belangrijker dan ooit (81%) en zijn zij sterker overtuigd dat Defensie noodzakelijk is voor de bescherming van Nederland (88%). Tegelijkertijd voelt tweederde van de Nederlanders zich nog altijd veilig in eigen land (67%).

Grotere waardering voor inzet militairen, perceptie moreel en verborgen potentieel blijft stabiel

Het moreel potentieel van Defensie wordt opnieuw beoordeeld met een 7,4. Evenveel mensen als tijdens het vorig halfjaar vinden dat Defensie gezag uitstraalt en hebben bewondering voor de plichtsgetrouwheid van militairen. De dankbaarheid voor militairen die hun leven riskeren voor onze vrijheid is toegenomen: 84% van de Nederlanders spreekt daar een waardering voor uit. De waardering voor het verborgen potentieel – het idee dat Defensie achter de schermen veel nuttig werk verricht – blijft onveranderd op 7,4.

Inschatting van paraatheid daalt: zorgen over menskracht en middelen bij Defensie en NAVO

Uit de specifieke competenties blijkt dat minder Nederlanders denken dat Defensie over voldoende middelen (31%) of geld beschikt (9%). Ook het vertrouwen in de beschikbaarheid van voldoende menskracht (24%) en materieel (32%) voor internationale missies is gedaald. Voor de NAVO geldt een vergelijkbare afname: 30% denkt dat het beschikbare materieel toereikend is en 23% dat er voldoende menskracht is.

Oordeel over uitvoering grondwettelijke taken blijft onveranderd

De beoordeling van het vermogen van Defensie om haar grondwettelijke taken uit te voeren is stabiel gebleven ten opzichte van het vorige halfjaar. De verdediging van het Nederlands grondgebied wordt beoordeeld met een 6,5. De bijdrage aan internationale vrede en veiligheid krijgt een 6,8, terwijl de ondersteuning bij rampen en crises in Nederland het hoogste scoort met een 7,4.

Draagvlakmodel | Kerncijfers (1/2)

Draagvlak toegenomen

7,2

Pijlers voor het draagvlak

Trots op Nederlandse inzet van militairen in eigen land groeit

7,0

Nederlanders geven hun trots op Defensie opnieuw een 7,0, hetzelfde cijfer als bij de vorige meting. Wel is het aandeel mensen dat trots is op de inzet van Nederlandse militairen in eigen land significant gestegen: 69% ten opzichte van 65% in het vorige halfjaar. Het algemene trotsgevoel op Nederlandse militairen blijft hoog (73%) en 63% is trots op hun inzet in het buitenland.

Noodzaak van Defensie neemt verder toe

8,1

De noodzaak van Defensie wordt in het afgelopen halfjaar beoordeeld met een 8,1, een significante stijging ten opzichte van de vorige meting (8,0). Steeds meer Nederlanders vinden Defensie essentieel voor de bescherming van Nederland (88%, was 85%) en geven aan dat een sterke krijgsmacht door de toenemende dreiging belangrijker is dan ooit (81%, was 78%). Daarnaast vinden minder Nederlanders dat Defensie overbodig is vanwege sterke bondgenoten (74%, was 70%).

Gevoel van veiligheid blijft stabiel

Net als bij de vorige meting voelt 67% van de Nederlanders zich veilig in Nederland (S2 2024: 66%). Ruim een kwart van de ondervraagden verwacht dat Nederland op korte termijn aangevallen zal worden door een ander land (28%, S2 2024: 27%). Verder acht 39% het waarschijnlijk dat Nederland binnen 20 jaar betrokken raakt bij een oorlog (was 37%) en verwacht 31% binnenkort een aanslag in Nederland (S2 2024: 34%).

Q1: Onder draagvlak voor Defensie verstaan wij de mate waarin Defensie als organisatie gesteund wordt door de bevolking en de uitgaven aan Defensie terecht worden gevonden. In hoeverre steun je Defensie?

Q2: In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland? | Q3: In hoeverre ben je trots op Defensie? | Q19: In hoeverre maak je je zorgen over de veiligheidssituatie in Nederland?

Draagvlakmodel | Kerncijfers (2/2)

Toegenomen dankbaarheid voor militairen

7,4

Het moreel potentieel wordt wederom beoordeeld met een 7,4. Hoewel de bewondering voor plichtsgetrouwheid van militairen gelijk is gebleven aan de vorige meting (76%) is de dankbaarheid voor militairen die hun leven wagen voor onze vrijheid toegenomen (84%, was 81%). Net als de vorige meting vindt 68% dat Defensie weet wat discipline is en 67% vindt dat Defensie gezag uitstraalt.

Verborgen potentieel stabiel, toename ongezien nuttig werk Defensie

7,5

Het verborgen potentieel wordt net als het vorige halfjaar beoordeeld met een 7,5. Meer Nederlanders denken dat Defensie veel nuttig, ongezien werk doet (80%, was 77%). De overige werkelijke beoordelingen van verborgen potentieel scoren hetzelfde als de vorige meting: 70% vindt dat elite-eenheden belangrijk werk doen en 73% gelooft dat Defensie achter de schermen werkt aan het voorkomen van aanslagen.

Competenties: beoordeling grondwettelijke en specifieke taken stabiel

De competenties van Defensie worden gemeten aan de hand van de waardering voor de drie grondwettelijke taken van Defensie. Wanneer deze drie taken worden samengevoegd tot een gewogen gemiddelde, komt het rapportcijfer uit op een 6,8, vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Q20: Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van de Nederlandse militairen?

Q21: In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?

Q22-24: Volgens de grondwet heeft Defensie drie taken. In hoeverre is Defensie in staat om de onderstaande taken uit te voeren?

6,8

Algemeen
(samengesteld
rapportcijfer)

6,5

Verdedigen van het
Nederlands grond-
gebied en dat van
bevriende landen

6,8

Bijdragen aan
internationale
vrede en veiligheid

7,4

Ondersteunen bij
rampen en crises in
Nederland

De waardering voor de grondwettelijke taken van Defensie blijft onveranderd ten opzichte van het vorige halfjaar. Nederlanders beoordelen het verdedigen van Nederlands grondgebied met een 6,5, bijdragen aan internationale vrede en veiligheid met een 6,8 en ondersteunen bij rampen en crises in Nederland met een 7,4.

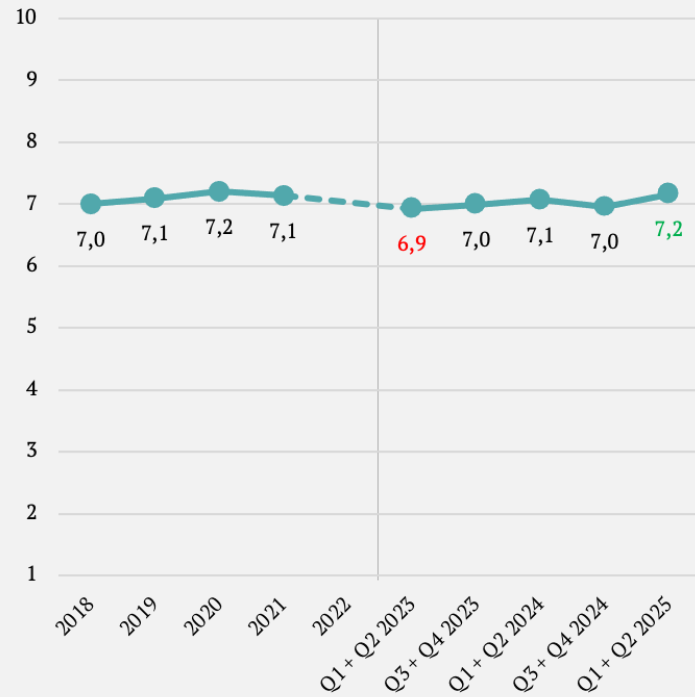
De meerderheid van de Nederlanders beschouwt het verdedigen van Nederlands grondgebied als de belangrijkste taak (59%), gevolgd door bijdragen aan internationale vrede en veiligheid (23%) en ondersteunen bij rampen en crises (18%).

Van de specifieke competenties is een aantal gedaald ten opzichte van het vorige halfjaar: Middelen: -5%, Missies: -6% en Samenwerking buitenland: -5%. De Nationale samenwerking is juist met +4% toegenomen. De overige specifieke competenties vertonen kleine, niet-significante veranderingen ten opzichte van de vorige meting (Nationale inzet: -2%, Technologie: +1%, Visie: -3%, Zichtbaarheid: 0%).

Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (1/3)

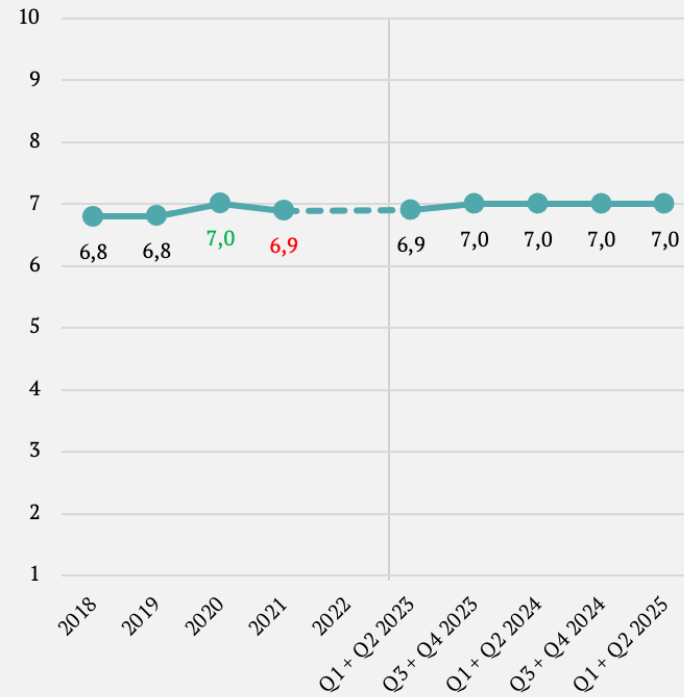
Draagvlak voor Defensie

In hoeverre steun je Defensie?

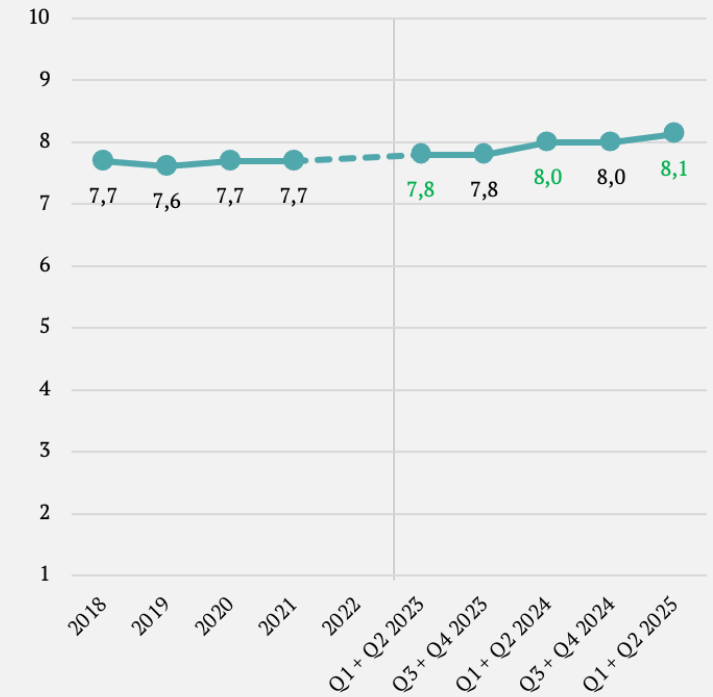
Trots op Defensie

In hoeverre ben je trots op Defensie?

Noodzaak van Defensie

In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland?

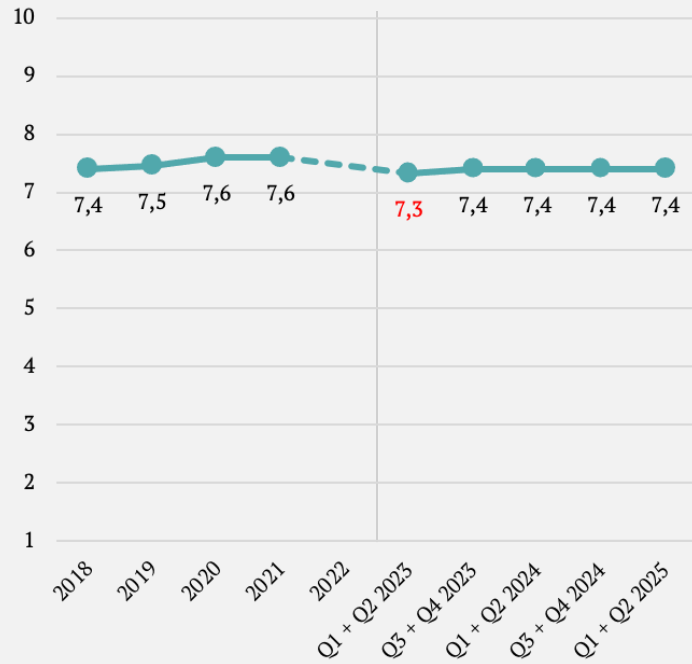
Q1: Onder draagvlak voor Defensie verstaan wij de mate waarin Defensie als organisatie gesteund wordt door de bevolking en de uitgaven aan Defensie terecht worden gevonden. In hoeverre steun je Defensie?

Q2: In hoeverre vind je Defensie noodzakelijk voor Nederland? | Q3: In hoeverre ben je trots op Defensie?

Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (2/3)

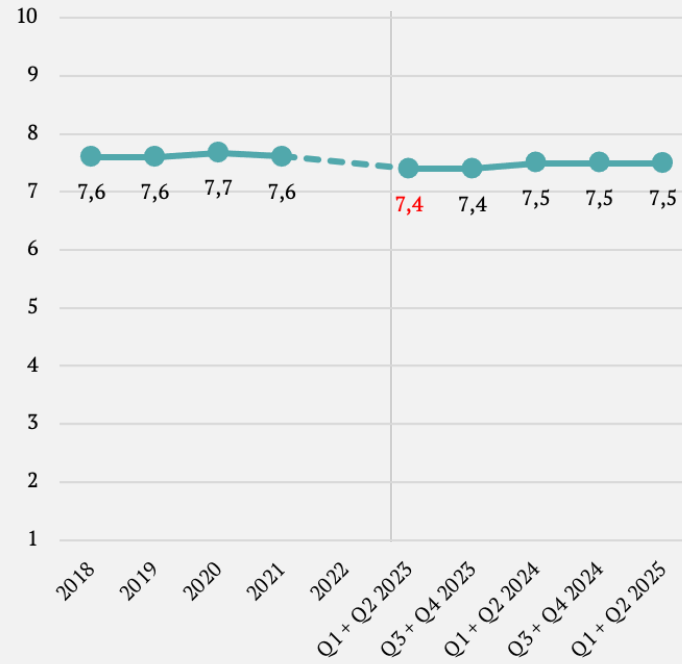
Moreel potentieel

Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van Nederlandse militairen?

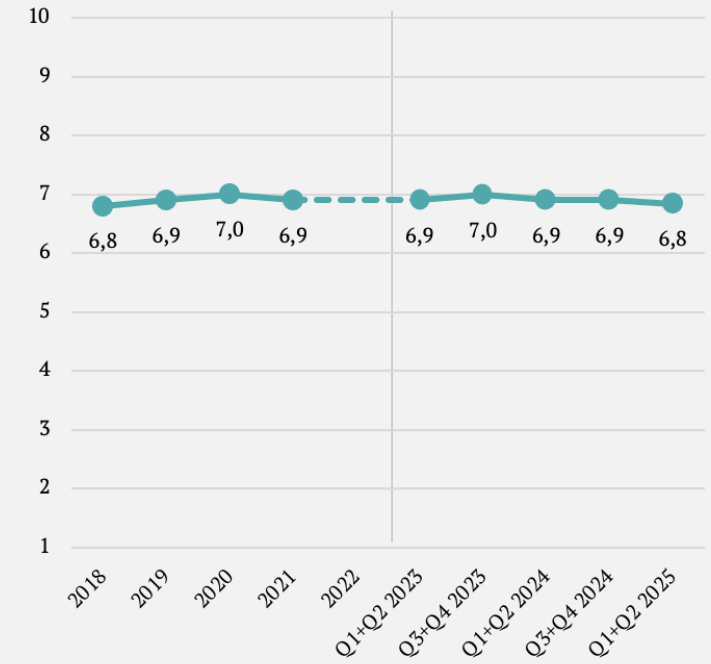
Verborgен potentieel

In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?

Competenties

Gewogen rapportcijfer o.b.v. de rapportcijfers voor de afzonderlijke taken (zie volgende pagina)

Q20: Welk rapportcijfer geef je voor de discipline en toewijding van de Nederlandse militairen? | Q21: In hoeverre denk je dat Defensie achter de schermen belangrijk werk doet?

Q22-24: Volgens de grondwet heeft Defensie drie taken. In hoeverre is Defensie in staat om de onderstaande taken uit te voeren?

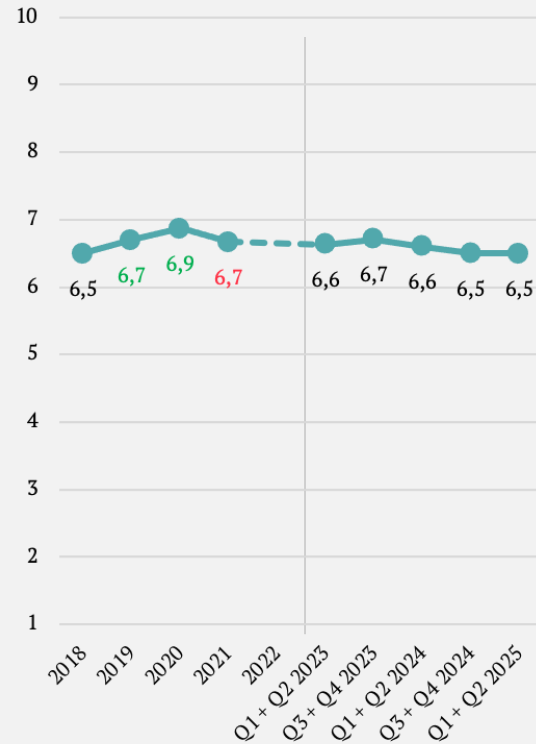
Draagvlak voor Defensie: rapportcijfers (3/3)

Volgens de Grondwet heeft Defensie drie taken:

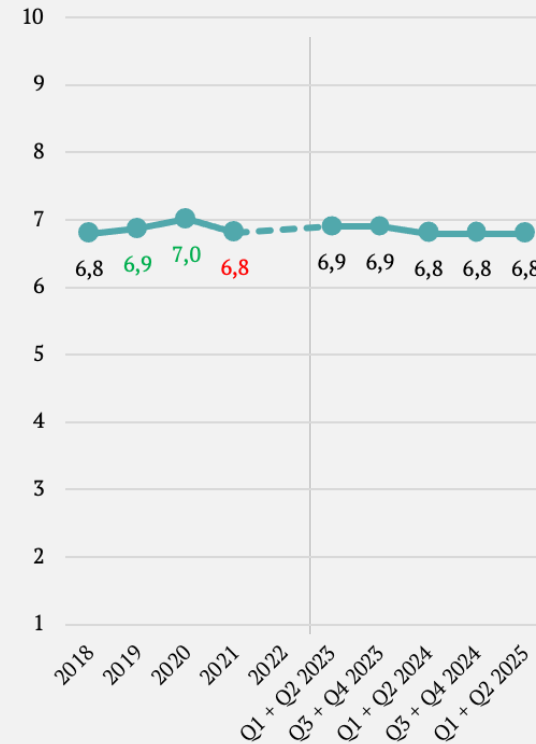
1. Verdedigen van het Nederlandse grondgebied en dat van bevriende landen tegen aanvallen van andere landen, maar ook tegen aanvallen van terroristische groeperingen.
2. Bijdragen aan de internationale vrede en veiligheid en de bescherming van mensenrechten.
3. Ondersteunen bij rampen en crises in Nederland, zoals bij uitbraak van veeziektes en overstromingen, maar ook bij politieonderzoek en het ruimen van explosieven.

In hoeverre is Defensie in staat deze drie taken goed uit te voeren?

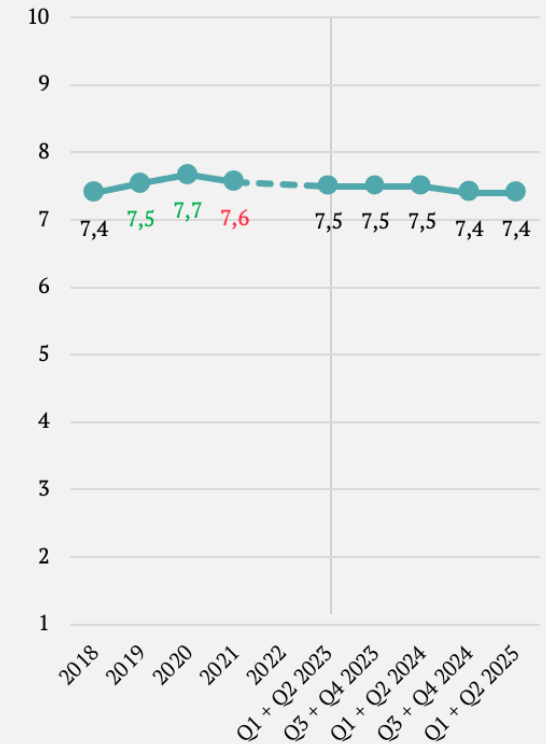
Competentie taak 1

Competentie taak 2

Competentie taak 3

Q22-24: Volgens de grondwet heeft Defensie drie taken. In hoeverre is Defensie in staat om de onderstaande taken uit te voeren?

Leeswijzer verschillscores

Op de volgende pagina's staan de belangrijkste indicatoren van draagvlak weergegeven. De stellingen over een pijler vormen de basis voor de pijler in het draagvlakmodel en niet het algemene rapportcijfer voor de pijler. Het rapportcijfer voor een pijler geeft het spontane, gevoelsmatige oordeel over de pijler weer, de stellingen vormen samen het beredeneerde oordeel over de pijler.

Links op de pagina staat de tabel met de stellingen die de pijler operationaliseren. In alle gevallen gaat het om drie of vier stellingen, de totaalscore die we weergeven per pijler is het gemiddelde van de verschillscores op de stellingen. De score die per pijler mogelijk is, ligt tussen de -100 en +100, zoals hieronder weergegeven in een voorbeeld.

Leeswijzer: Stellingen die door Nederlanders als positief worden beoordeeld, zijn in de grafieken groen gekleurd; stellingen die als negatief worden beoordeeld, zijn rood gekleurd.

Voorbeeld: hoogst mogelijke score op pijler

	% eens / zeer eens	% oneens / zeer oneens	Vershil- score
Stelling 1 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Stelling 2 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Stelling 3 negatief geformuleerd	0%	100%	+100%
Stelling 4 positief geformuleerd	100%	0%	+100%
Gemiddelde verschillscore			+100%

Voorbeeld: laagst mogelijke score op pijler

	% eens / zeer eens	% oneens / zeer oneens	Vershil- score
Stelling 1 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Stelling 2 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Stelling 3 negatief geformuleerd	100%	0%	-100%
Stelling 4 positief geformuleerd	0%	100%	-100%
Gemiddelde verschillscore			-100%

Trots

Stellingen: Trots

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

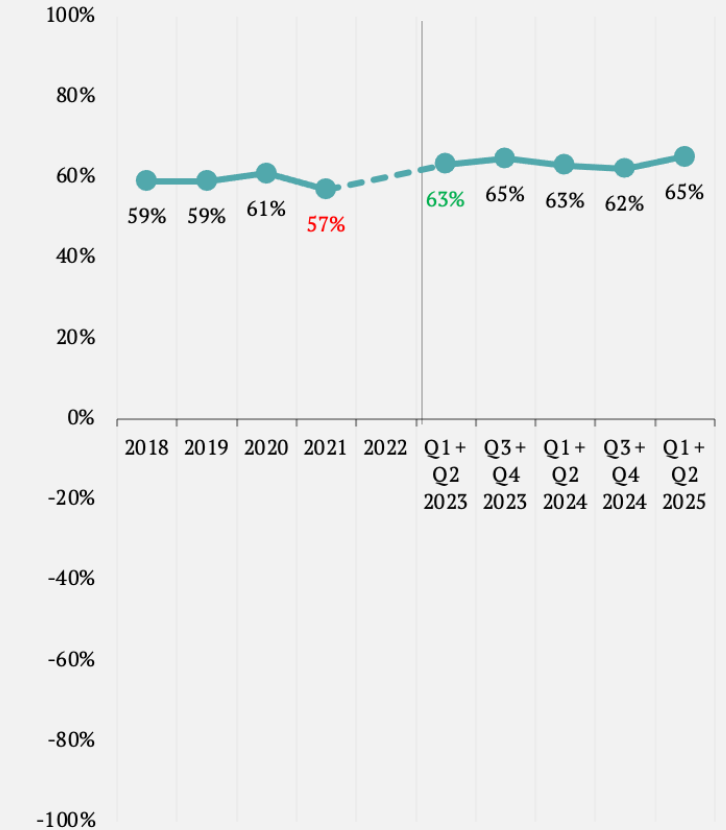

Verschilscore (S1 2025)

Verschilscore (S2 2024)

Ik ben trots op onze militairen	68%	65%
Ik ben trots op de inzet van Nederlandse militairen in het buitenland	53%	50%
Ik ben trots op de inzet van militairen in Nederland	64%	59%
Defensie verricht goed werk	76%	75%
Totaal	+65%	+62%

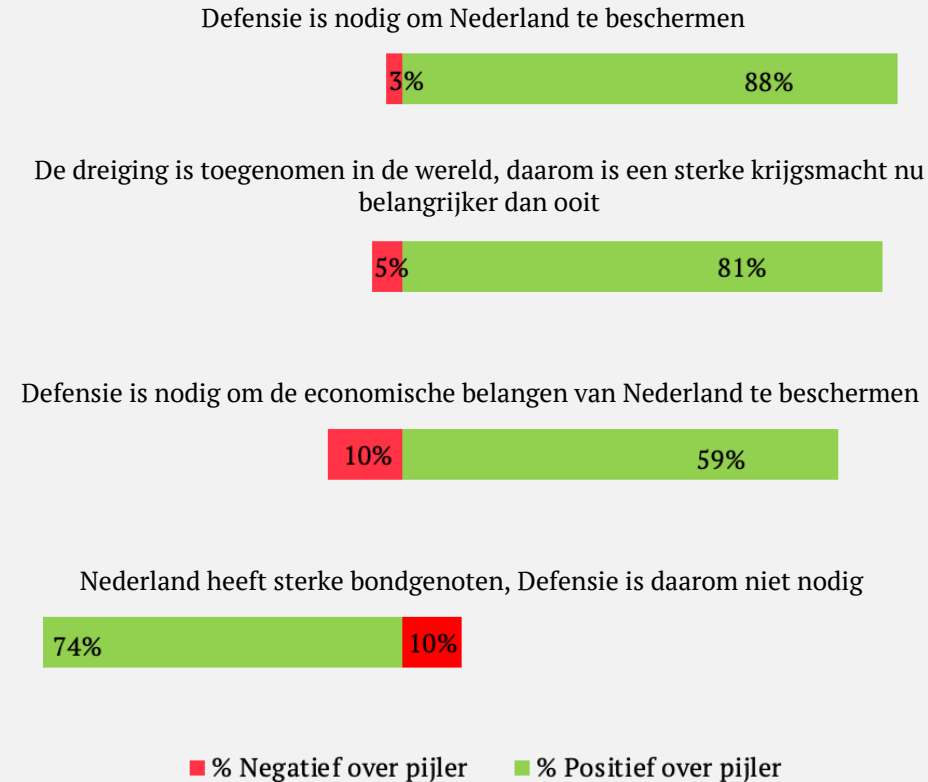
Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

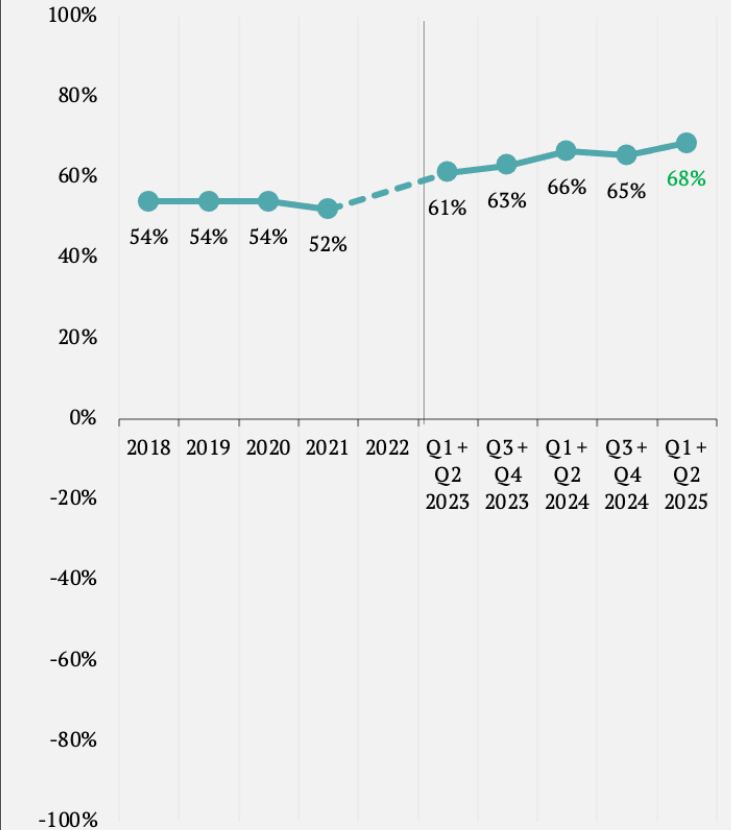
Noodzaak

Stellingen: Noodzaak
Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

	Verschilscore (S1 2025)	Verschilscore (S2 2024)
Defensie is nodig om Nederland te beschermen	85%	82%
De dreiging is toegenomen in de wereld, daarom is een sterke krijgsmacht nu belangrijker dan ooit	76%	72%
Defensie is nodig om de economische belangen van Nederland te beschermen	49%	49%
Nederland heeft sterke bondgenoten, Defensie is daarom niet nodig	64%	59%
Totaal	+68%	+65%

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

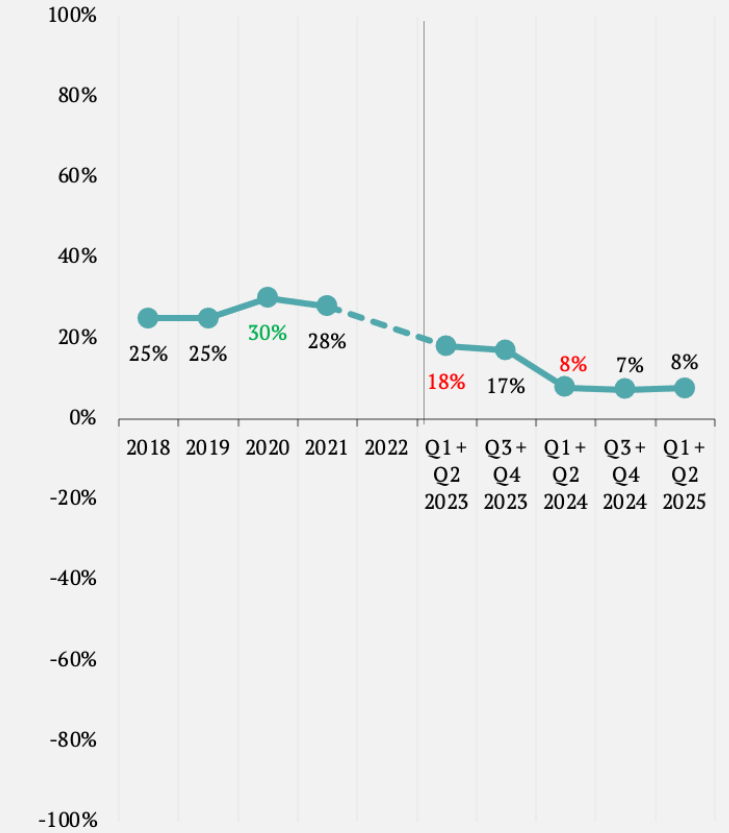
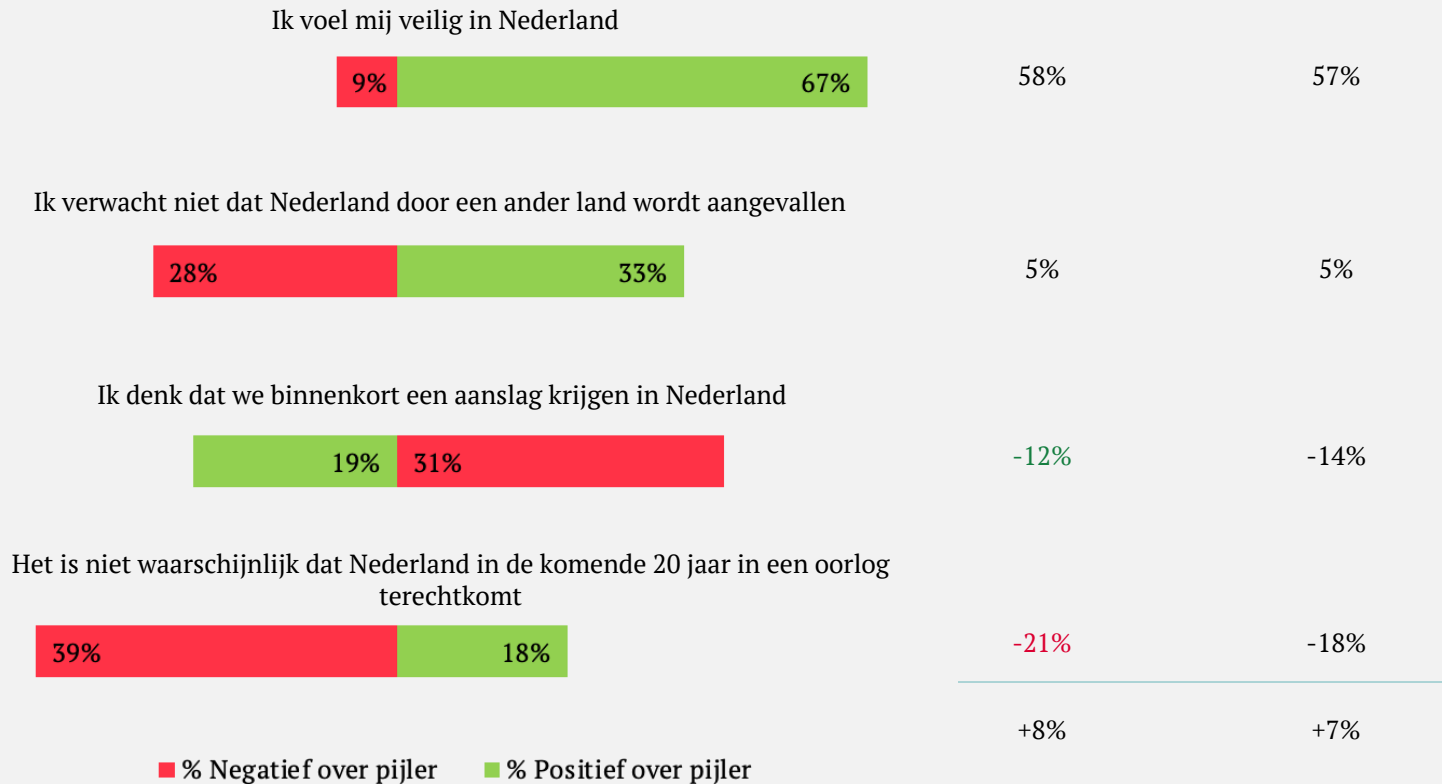
Gevoel van veiligheid (angst)

Stellingen: Gevoel van veiligheid
Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Verschilscore
(S1 2025)

Verschilscore
(S2 2024)

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Moreel potentieel

Stellingen: Moreel potentieel

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Militairen wagen hun leven voor onze vrijheid en daar ben ik dankbaar voor

Ik bewonder de plichtsgetrouwheid van militairen

Defensie straalt gezag uit

Bij Defensie weten ze nog wat discipline is

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S1 2025)

Verschilscore
(S2 2024)

81%

78%

72%

71%

60%

59%

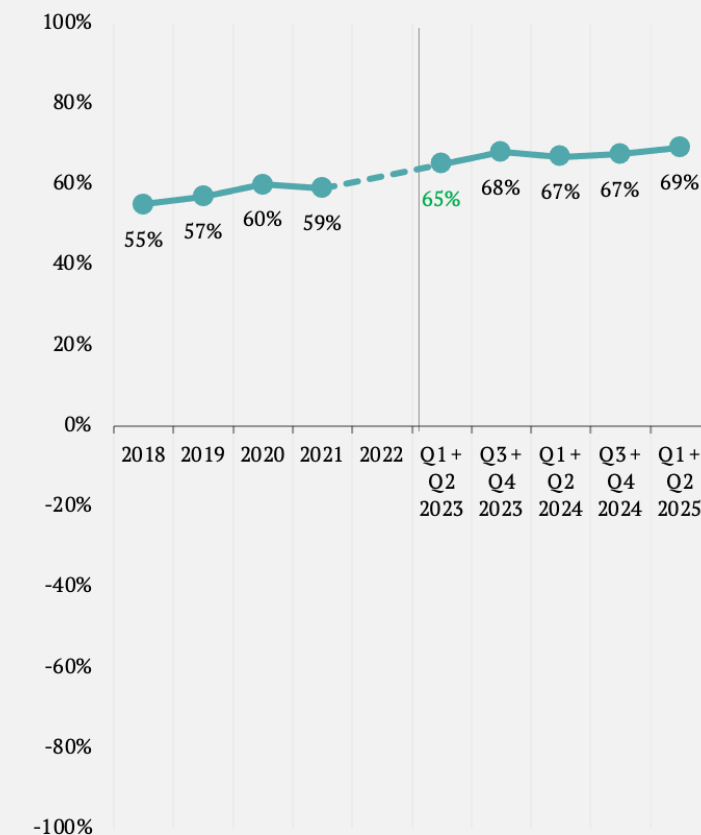
63%

62%

+69%

+67%

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Verborgen potentieel

Stellingen: Verborgen potentieel

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Ik denk dat Defensie veel nuttig werk doet, dat wij niet zien

Ik denk dat Defensie achter de schermen heel hard werkt om aanslagen in Nederland te voorkomen

Ik denk dat de elite-eenheden van Defensie veel belangrijk werk doen

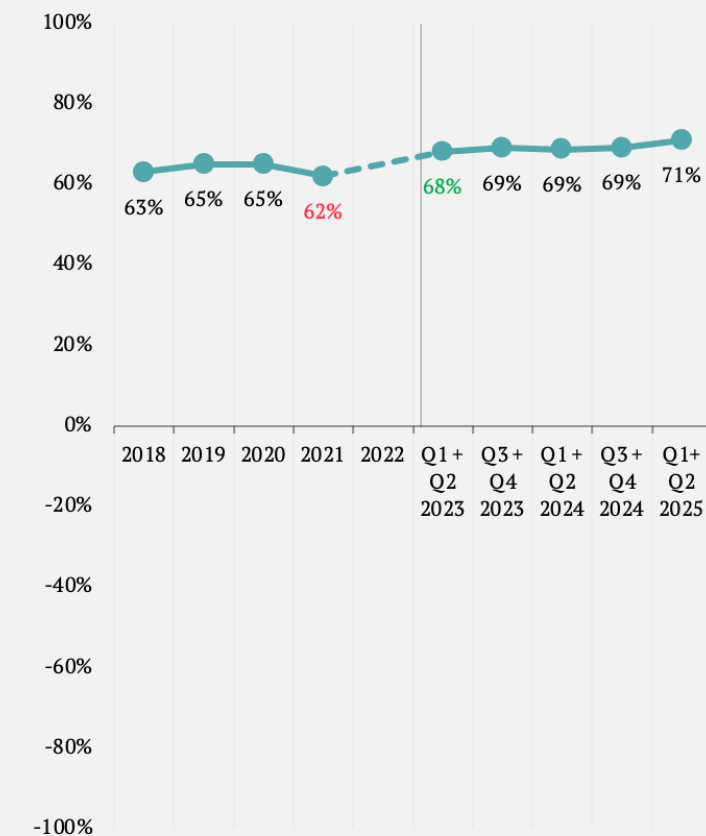
■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S1 2025)

Verschilscore
(S2 2024)

78%	74%
69%	68%
66%	65%
+71%	+69%

Gemiddelde verschilscore per meting

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (1/4)

Stellingen: Middelen

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Er gaat te weinig geld naar Defensie

Defensie heeft voldoende middelen om haar taken professioneel uit te voeren

Stellingen: Missies

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Defensie heeft het materieel om internationale missies goed uit te voeren

Defensie heeft voldoende menskracht om internationale missies goed uit te voeren

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S1 2025)

Verschilscore
(S2 2024)

-44%

-36%

9%

13%

-17%

-12%

14%

21%

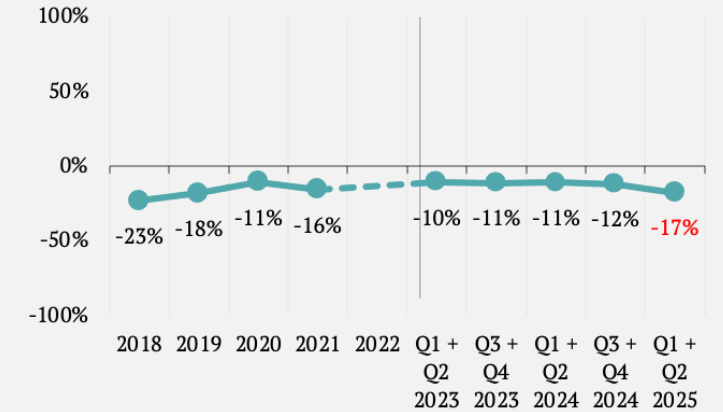
-5%

4%

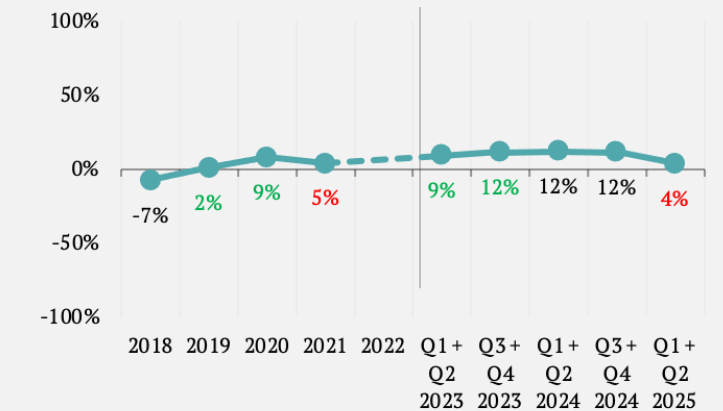
+4%

+12%

Verschilscore Middelen

Verschilscore Missies

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (2/4)

Stellingen: Nationale inzet

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Belangrijke doelen in Nederland, zoals vliegvelden en havens, zijn goed beschermd

Defensie heeft het materieel om in geval van een nationale ramp, bv. een overstroming of een aanslag, snelle en goede hulp te bieden

Stellingen: Samenwerking binnenland

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met autoriteiten als politie en brandweer in Nederland

Ik denk dat Defensie goed in staat is om samen te werken met de inlichtingendiensten in Nederland

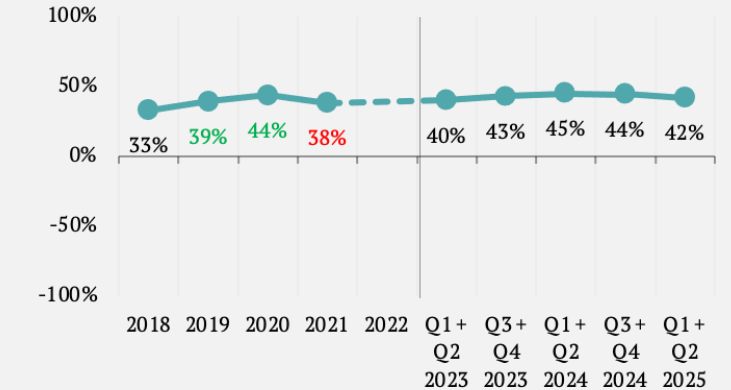
■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore
(S1 2025)

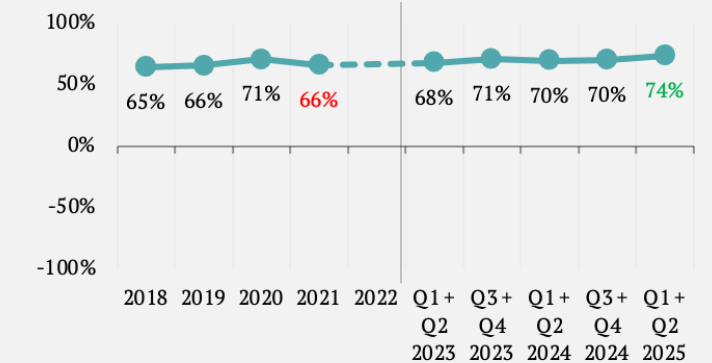
Verschilscore
(S2 2024)

33%	37%
50%	51%
+42%	+44%
77%	73%
71%	68%
+74%	+70%

Verschilscore Nationale inzet

Verschilscore Samenwerking binnenland

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (3/4)

Stellingen: Samenwerking buitenland

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Defensie heeft het materieel om de NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren

Defensie heeft voldoende menskracht om de NAVO-, EU- en VN-taken goed uit te voeren

Stellingen: Technologie

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Het materiaal waar Defensie mee werkt is verouderd

Defensie loopt voorop met de nieuwste ontwikkelingen

■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore (S1 2025)

11%

-5%

+3%

-40%

12%

-14%

Verschilscore (S2 2024)

15%

2%

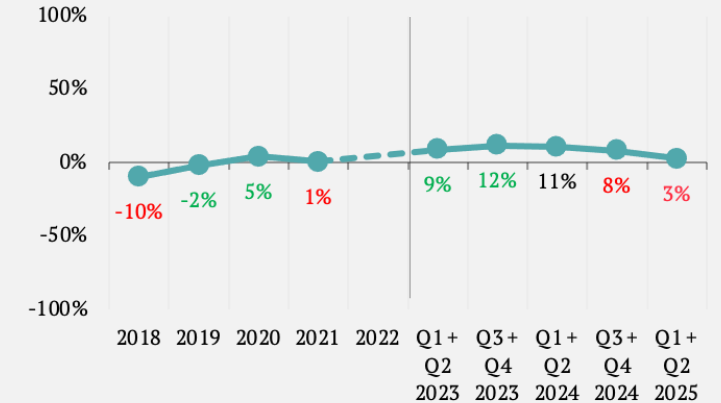
+8%

-42%

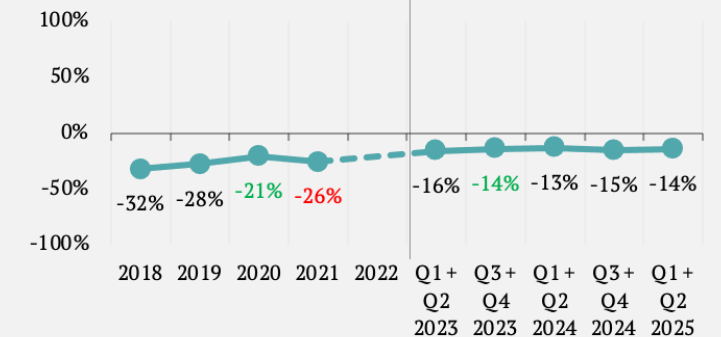
11%

-15%

Verschilscore Samenwerking buitenland

Verschilscore Technologie

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

Competenties (4/4)

Stellingen: Visie

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Defensie speelt goed in op de ontwikkelingen in de wereld

Defensie is goed voorbereid op de toekomstige ontwikkelingen op defensiegebied

Stellingen: Zichtbaarheid

Basis: Eerste halfjaar 2025, n=1741

Ik zie Nederlandse militairen regelmatig op straat

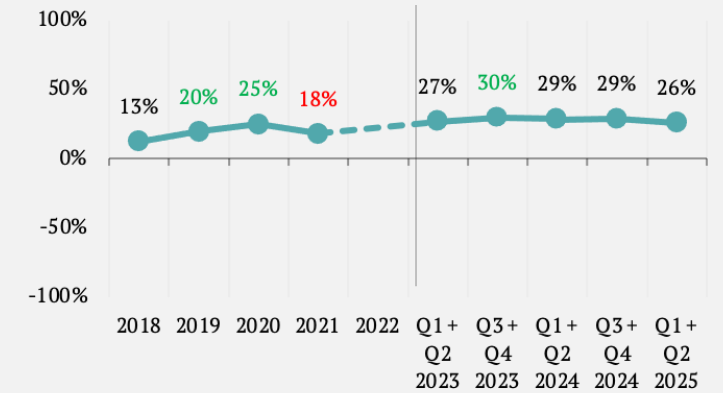
Ik vind Defensie onzichtbaar in de samenleving

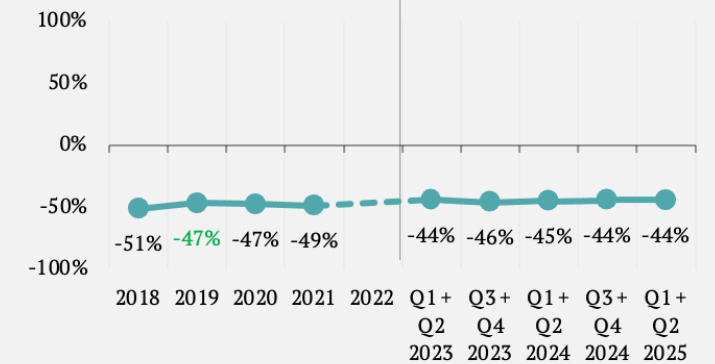
■ % Negatief over pijler ■ % Positief over pijler

Verschilscore (S1 2025)	Verschilscore (S2 2024)
38%	40%
14%	18%
+26%	+29%
-50%	-49%
-38%	-39%
-44%	-44%

Verschilscore Visie

Verschilscore Zichtbaarheid

Q5: In hoeverre ben je het eens met de stellingen?

04 *Bijlagen*

Toelichting rapportcijfers Competenties

Vanaf het tweede kwartaal van 2018 is de berekening van het overall rapportcijfer voor Competenties aangepast. Voorheen (van Q1 2017 t/m Q2 2018) werd het rapportcijfer voor de competenties van Defensie in het algemeen rechtstreeks uitgevraagd in de Draagvlakmonitor. Met ingang van Q2 2018 is het overall rapportcijfer voor Competenties (zie pagina 15) een afgeleide van de rapportcijfers die aan de uitvoering van de drie grondwettelijke taken van Defensie worden toegekend (zie pagina 18), in combinatie met een constante score. De drie rapportcijfers leggen hierbij verschillend gewicht in de schaal. Voor het bepalen van het gewicht van elk van de taken is data gebruikt uit Q2 2017 t/m Q1 2018. Het rapportcijfer voor de uitvoering van taak 1 weegt het zwaarst, gevolgd door de rapportcijfers voor taak 3 en taak 2. De exacte gewichten zijn 0.441 (voor taak 1), 0.314 (voor taak 3) en 0.158 (voor taak 2). De constante score is 0.587.

Ongewogen en gewogen steekproefverdeling Q1 2025

Geslacht	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Man	431	49%	437	50%
Vrouw	445	51%	439	50%
Anders / wil niet zeggen	5	1%	5	1%
Leeftijd	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
16 t/m 24 jaar	130	15%	135	15%
25 t/m 34 jaar	140	16%	152	17%
35 t/m 44 jaar	142	16%	139	16%
45 t/m 54 jaar	163	19%	155	18%
55 t/m 64 jaar	161	18%	162	18%
65 t/m 75 jaar	145	16%	138	16%

Opleiding	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Hoog	283	32%	287	33%
Midden	370	42%	373	42%
Laag	228	26%	222	25%
Regio	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Grote Steden	92	10%	110	13%
West	257	29%	258	29%
Noord	92	10%	86	10%
Oost	187	21%	186	21%
Zuid	207	23%	206	23%
Randgemeenten	46	5%	35	4%

Ongewogen en gewogen steekproefverdeling Q2 2025

Geslacht	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Man	407	47%	429	50%
Vrouw	452	53%	430	50%
Anders / wil niet zeggen	1	0%	1	0%
Leeftijd	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
16 t/m 24 jaar	115	13%	130	15%
25 t/m 34 jaar	130	15%	147	17%
35 t/m 44 jaar	138	16%	131	15%
45 t/m 54 jaar	167	19%	157	18%
55 t/m 64 jaar	163	19%	154	18%
65 t/m 75 jaar	147	17%	141	16%

Opleiding	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Hoog	279	32%	282	33%
Midden	377	44%	365	42%
Laag	204	24%	213	25%
Regio	Ongewogen N	Ongewogen %	Gewogen N	Gewogen %
Grote Steden	99	12%	108	13%
West	252	29%	252	29%
Noord	86	10%	84	10%
Oost	181	21%	181	21%
Zuid	205	24%	201	23%
Randgemeenten	37	4%	34	4%

the choice

Sumatrakade 1299
1019 RM Amsterdam

020 521 06 60
info@thechoice.nl
www.choice-insights.nl